

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, C. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTOR

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDÓN, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

G. Cristoforeanu.— *Responsabilitatea ce derivă din ruperea nejustificată a tratatelor contractuale.*

Jurisprudența Română.— *Inalta Curte de Casație și Justiție, secțiunea II.*— Basarabia.— Minoritate.— Introducerea dispozițiilor din codul civil român.— Vânzare.— Ave e de minori.

(Vladimir Servițechi cu Banca Moldova)

Curtea de Apel din București, secția III.— Testament.— Substituție fide-comisorie.— Legate.— Validitate.

(C. M. Predescu și alții cu Cezarina Predescu)

Trib. Ilfov secția I com.— Proba obligațiilor.— Inscris autentic.— Materie comercială.— Martori.— Inadm. sibiilitate.— Simulațiune.— Păți contractante.— *Avant-Cause.*

(Niculaie Feher & C-ie cu Maria Costescu)

Judecătoria Ocol rural Câmpulung-Muscel.— Vânzare cu Obligație de întreținere.— Contract nenumit.— Vânzarea lucrului altuia.— lipsă de cauză.— Inexistență.

(Soții N. G. Staicu Soare cu Daniel Moise Soare)

Despre responsabilitatea ce derivă din ruperea nejustificată a tratatelor contractuale.

Considerațiuni generale

Încheierea contractelor, civile sau comerciale, e precedată în majoritatea cazurilor de o serie de tratative mai mult sau mai puțin laborioase¹⁾ după importanța obiectului acestor contracte; vânzarea unui fond de comerț, a unei fabrici sau uzine, cesiunea unei întreprinderi sau exploatarea oarecare, nu are loc chiar în momentul în care părțile iau primul contact în vederea vânzării sau cesiunii; aceste transacțiuni cu un obiect atât de important pentru a fi încheiate, obligă părțile la tratative serioase prealabile, al căror scop mediat și imediat este acela de a stabili punctele esențiale ale convenției ce urmează a se încheia.

E delat sine înțeles că atari tratative se fac cu pierdere de timp, de muncă și chiar de bani, de oarece ele necesită adesea studii îndelungate, cercetări asidue, inventarieri minuțioase și expertize costisitoare.

Recunoaștem că aceste tratative prin natura lor au un caracter absolut aleatoriu, întrucât scopul lor este exclusiv acela de a netezi terenul în vederea

încheerii transacțiunii, și în consecință nu sunt producătoare de efecte juridice, prin ele însăși.

Totuși dacă acel care propune astfel de tratative, are din punct de vedere juridic deplină libertate de a le rupe oricând, ne întrebăm: care este situațiunea ce se creiază celeilalte persoane prin ruperea unor tratative pentru a căror susținere a angajat importante sume de bani? În baza căror principii de echitate juridică acela care rupe în mod intempestiv tratativele începute din inițiativa lui, este absolvit de orice răspundere materială, și cum se poate concilia legitimitatea dreptului de a renunța la tratative pentru motivul că nu sunt obligatorii, cu injustiția creiată celeilalte persoane, prin exercițiul acestui drept, văzându-se obligată să-și ia asupra-și riscurile legate de ruperea eventuală a tratatelor, fără a avea altă culpă decât aceea de a fi aderat la ele, animată de dorința sinceră a încheerii convenției vizată prin acele tratative?

Această chestiune dacă putea trece neobservată altădată când transacțiunile erau mai puțin numeroase, astăzi când ele au devenit un sport la ordinea zilei, delicata problemă a ruperei voluntare a tratatelor contractuale numai poate fi trecută cu vederea, după cum nici persoana care aderă la tratative, nu mai poate fi lăsată mai departe la discreția capriciilor propunătorului.

Tratatelor contractuale în lumina doctrinei.

Jurisconsultul Italian *Fagella*, Consilier la Curtea de Apel din Neapole, autor a numeroase și valoroase lucrări juridice, a fost primul care s'a ocupat de chestiunea tratatelor în raport cu consecințele determinate de ruperea lor, emițând cunoscuta teorie asupra responsabilității așa zisă precontractuală¹⁾.

Ceia ce ne surprinde în deosebi, e faptul că deși tratativele constituiesc o parte integrantă și indisolubilă în concertul fazelor preformative ale contractelor, nimeni nu a încercat să scoată în evidență

1) *Bolaffio, Vivante* și alții, II codice di commercio commentato, II, No. 189, p. 130.

1) Vezi expunerea teoriei în monografia sa: *Dei periodis precontractuali*, publicată în: *Studi per Fadda*, III p. 269 urm.

rolul pe care l' au tratativele în formarea contractului și nici să analizeze consecințele ruperei lor.

Dacă în toată literatura juridică romană, nu întâlnim nici un autor care să se ocupe despre perioada tratativelor preliminare, lucrul acesta nu trebuie să ne mire de loc; din cauza spiritului lor strict formalist, Romanii nu puteau să acorde vre-o valoare juridică acestor tratative, tocmai pentru motivul că acordul prealabil al părților pe care se greșează tratativele, nu are forță obligatorie, oricare din părți fiind liberă de a continua sau nu tratativele; numai când acest acord ar fi întrunit condițiile unei adevărate *stipulatio* și nu ale unei simple adeziuni la tratative, s'ar fi putut discuta consecințele determinate de ruperea lor. Cum însă tratativele nu au decât caracterul unor sondări, în vederea încheerii unui contract viitor, ele intră în categoria actelor sine causa despre care *Paulus* în Sentințele sale se exprimă astfel: „Ex nudo pacto inter cives romanos actio non nascitur“¹⁾, prin nuda actio înțelegându-se tocmai actele lipsite de causa civilis, adică și tratativele.

Acest principiu de drept roman, s'a menținut până în zilele noastre fără vre-o modificare, cu toate consecințele pe care aplicarea lui în fapt le comportă și anume: aceste acte nefiind recunoscute ca acte juridice, sunt revocabile ad nutum; iar revocarea lor constituind un drept al oricăreia din părți, nu poate atrage nici o responsabilitate din partea revocantului.

În literatura juridică modernă, găsim unii autori care se ocupă de tratativele contractuale, însă în mod cu totul incidental, cu ocazia studierii ofertei în contrahendo, fără a încerca o analiză critică și juridică a lor, fără să le determine caracterul și fără să precizeze rolul lor în formarea contractelor.

Pentru a vedea în ce mod sunt privite tratativele de acești autori, vom cita textual unele pasagi mai caracteristice din operele lor:

„Pozițiunea pe care părțile o asumă în perioada preparatorie a formării unui raport juridic obligator, implică un raport special, care cuprinde obligațiunea pentru părți de a se conduce, în vederea formării negoțului juridic către care tind, cu bună credință, fără intențiunea de a se induce în eroare asupra seriozității și fermității voințelor lor“²⁾.

„E vorba de acea activitate complexă, pe care o explică contractanții în vederea obținerii acordului, care precedează încheierea celor mai multe contracte, dar care e în afară de contract și deci nu implică nici un *vinculum* contractual. Totuși, dreptul mo-

dern, dacă una din părți demonstrează că a fost indusă în eroare de cealaltă parte din care cauză a avut de suportat daune, o declară pe aceasta din urmă în culpă condamnând-o la despăgubirea intereselor negative“³⁾.

„Există o responsabilitate în cazul ruperei tratativelor, însă acțiunea respectivă, este de natură contractuală. De altfel nu există nici o culpă în contrahendo, când s'au început tratativele și apoi au fost rupte în mod arbitrar; acest drept aparține oricăreia din părți, și fiecare din ele trebuie să cunoască posibilitatea unei ruperi eventuale“⁴⁾.

„Suntem de acord cu *Fagella*, că, în ceea ce privește tratativele preliminare anterioare ori cărei declarațiuni de voință ce ar putea să dea naștere unui raport obligator, ar putea să fie posibilă o responsabilitate dedusă din ruperea intempestivă, injustă și arbitrară a tratativelor, la care în mod expres sau tacit fusese autorizată cealaltă parte“⁵⁾.

„Care vor fi efectele juridice pe care aceste tratative precontractuale, le vor putea explica? Până când fiecare parte e stăpână pe voința sa, în așa fel încât să se poată retrage în mod legitim (în cursul tratativelor), distrugând posibilitatea formării contractului? Până în care moment va putea fi tutelabilă aspectativa uneia sau celeilalte părți? Iată atâtea probleme pe care principiile codului civil, relative la formarea contractelor nu le prevăd și nu le rezolvă“⁶⁾.

„Il ya lieu d'appliquer les principes de l'abus de droit et de décider que la rupture des pourparlers n'est une cause de responsabilité qu'autant que celui qui met fin aux négociations n'y a pas un intérêt légitime“.... „Du fait de leur adhésion aux négociations, les parties se garantiraient réciproquement contre toute rupture, fondée sur une raison autre que l'intérêt“⁵⁾.

Acestea sunt singurele spicuri mai de seamă pe care le-am putut face din diferiți autori care se ocupă de chestiunea tratativelor⁶⁾.

Autorii germani nu au dat nici o atenție tratativelor precontractuale și faptul e explicabil.

Școala tradiționalistă în materia responsabilității e atât de înrădăcinată în doctrina germană, încât astăzi cu foarte mare greutate își croaște drum teoria

1) *Brizio Gabrieli* Pactum de contrahendo, 1912, p. 45.

2) *H. Dernburg*, Pand. II p. 35.

3) *Degni*. Notă la vol. „Vente“ de B. Lacantinerie-Saignat (traducere).

4) *Navarrini*, Dir. comm., vol. II, p. 119.

5) *Morel Lucien*, Du refus de contracter en raison des considérations personnelles. Revue de dr. civ. 1908, p. 307.

6) *Vezi și Candian* care în monografia sa „Questioni in tema di farmazione dei contratti (Riv. del dir. comm., 1916, I p. 858), susține că partea care rupe tratativele e responsabilă nu pentru faptul de a fi aderat la tratative, ci din cauza obligațiunii de a continua tratativele existente.

1) II, 14 § i.

2) *Chironi* La culpa nel dir. civ. moderno, vol. I, p. 56.

abuzului de drept, prin care se tinde la temperarea strictetei și rigurozității principiilor de drept ce domină această materie; ca atare cu atât mai greu se va adopta noul caz de responsabilitate studiat în această lucrare, căci el constituie o derogare patentă dela acele principii.

Iată motivul pentru care până azi nici un autor german nu a cutezat să discute teoria responsabilității precontractuale și deci mai puțin să și-o aproprie sau să o apere.

Acelaș lucru s'a întâmplat și în Franța, unde teoria clasică asupra responsabilității este adânc înrădăcinată în doctrină. Totuși teoria lui *Fagella* nu a rămas fără efect: astfel ea a fost adoptată în mod entuziast de *Saleilles* care în monografia sa despre „La responsabilité precontractuelle”¹⁾, încearcă să o așeze pe o construcție juridică, care deși e diferentă de a lui *Fagella*, are totuși cu aceasta foarte multe puncte de contact.

Instanțele franceze încă nu s'au pronunțat asupra acestei chestiuni și credem că ea nu a fost dedusă măcar înaintea lor, pentru acelaș motiv că tratativele fiind lipsite de orice valoare juridică și neimplicând nici o idee de obligativitate, revocarea lor e liberă și deci nu poate cădea sub cenzura judecătorească.

În Italia teoria lui *Fagella* a avut un puternic răsunet nu atât în doctrină cât mai ales în fața instanțelor care au adoptat-o în mod unanim și fără ezitare, ceea ce denotă că ea corespundea unei reale necesități în câmpul vast al contractărilor.

De atunci și până astăzi jurisprudența italiană, a rămas constantă în această privință.

(Va urma)

E. Cristoforeanu

Doctor în drept, Avocat

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența de la 16 Noembrie 1923

Președenția D-lui C. Niculescu, consilier

Vladimir Servițchi în calitate de tutore cu Banca Moldova

BASARABIA.— MINORITATE. — INTRODUCEREA DISPOZIȚIUNILOR DIN CODUL CIVIL ROMÂN.— DACĂ S'AU INTRODUS ȘI DISPOZIȚIUNILE DIN PROCEDURA CIVILĂ REFERITOARE LA ACEASTĂ MATERIE.— DECRETUL-LEGE 2743/919

MINORITATE.— DACĂ DISPOZIȚIUNILE ART. 403 CODUL CIVIL SE APLICĂ ȘI LA VÂNZĂRILE SILITE A AVERII MINORILOR.

1 Decretul-lege 2743/913 introducând în Basarabia dispozițiunile din codul civil privitoare la minoritate, tutelă și emancipațiune, nu

a înțeles să introducă în mod indirect și dispozițiunile din procedura civilă referitoare la materiile din codul civil introduse în Basarabia.

Prin urmare, dispozițiunile din procedura civilă relative la urmărirea silită imobiliară nefiind introduse în Basarabia, vânzarea silită se va face tot după formele procedurii civile ruse, chiar când e vorba de imobile aparținând minorilor.

2) Dispozițiunile art. 403 din codul civil se referă numai la vânzările voluntare imobiliare făcute de tutor, iar nu și la vânzările silite ale imobilelor minorilor.

No. 520.— Respins recursul făcut de Vladimir Servițchi în calitate de tutore în contra deciziei No. 4/923 a Curței de apel din Chișinău S. II, în proces cu Banca Moldova.

S'au ascultat D-nul avocat Romulus Bolintinianu pentru recurent și D-l Procuror Al. Nicolau în concluziuni.

Curtea deliberând,

Asupra motivelor de casare :

- 1) Exces de putere și nesocotirea decretului-lege 2743 din 1919 ;
- 2) Violarea art. 403 și 404 din codul civil român ;
- 3) Rea constituire a instanței,

Având în vedere deciziunea Curței de apel din Chișinău din care rezultă că Banca Moldova scoțând în vânzare silită averea minorului Vladimir Molico, debitorul său, după regulile prevăzute de procedura civilă rusă, adică înaintea portărelului și în asistența unui judecător delegat de tribunal, la această vânzare a făcut contestațiune tutorel minorului Molico pe motiv că vânzarea trebuia făcută după dispozițiunile procedurii civile române, adică înaintea Tribunalului și în asistența ministerului public, că această contestațiune a fost respinsă ca neîntemeiată de ambele instanțe de fond ;

Considerând că prin decretul-lege No. 2743 din 1919 s'a introdus în Basarabia, între altele și aplicațiunea titlului 10 din codul civil român, privitor la minoritate, tutelă și emancipațiune declarându-se abrogate numai acele dispozițiuni din legile ruse care sunt contrarii articolelor din codul civil român puse în aplicare în Basarabia ;

Considerând că introducând în Basarabia dispozițiunile art. 342, 433 din codul civil privitoare la minoritate, tutelă și emancipațiune, legiuitorul nu a înțeles să introducă în mod indirect și dispozițiunile din procedura civilă referitoare la materiile din codul civil introduse în Basarabia ;

Că, într-adevăr, atunci când a voit să introducă dispozițiuni din procedura civilă în Basarabia, legiuitorul a declarat-o formal, cum face în art. 2 al menționatului decret, cu dispozițiunile art. 621, 622, 623 și 638-

1) Vezi în La rev. de dr. civ. 1907, p.

647 privitoare la absenți, deliberările consiliului de familie și la interdicțiune ;

Că, prin urmare, dispozițiunile din procedura civilă, relative la urmărirea silită imobiliară nefiind introduse în Basarabia, bine, Curtea de Apel a decis că vânzarea silită în speță trebuia să se facă după formele procedurii civile ruse și, deci, n'a nesocotit cu nimic decretul-lege No. 2743 din 1919 ;

Considerând că dispozițiunile art. 403 din codul civil aplicabil în Basarabia prin același decret-lege și care a fost invocat de recurent ca temei al contestației sale, se referă numai la vânzările voluntare imobiliare făcute de tutor iar nu și la vânzările silită ale imobilelor minorilor ;

Că, așa fiind, Curtea de apel n'a violat nici dispozițiunile art. 403 din codul civil când a decis că, în speță nefiind vorba de o vânzare voluntară, nu trebuia făcută după formele codului civil privitoare la vânzarea imobilelor unui minor.

Că, prin urmare, motivele de casare nu sunt întemeiate și recursul cată să fie respins.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. III

Audiența de la 2 Decembrie 1924

Președenția D-lui I. Coandă, Consilier

G. M. Predescu și alții cu Cezamia Predescu

TESTAMENT.— SUBSTITUȚIE FIDEICOMISORĂ.— ANULAREA E.—
VALIDITATEA CELORLALTE DISPOZIȚII TESTAMENTARE.— ART.
803 C. CIVIL.

Legea, prin dispozițiunile art. 803 c. civil, anulând numai dispoziția testamentară care conține o substituție fidei-comisară, urmează că celelalte dispoziții de legate ce ar mai conține testamentul și cari nu sunt contrarii legii rămân valabile.

No. 393.— Respins ca nefundat apelul făcut de către G. M. Predescu, Ana Th. Dobrian, și Maria Apostoleanu Vălcănu în cont-a sentinței cu No. 875/921 a Trib. Ilfov S II civ. cor. în proces cu Cezamia Predescu.

S'au ascultat D-nii avocați Al. Ceiban pentru apelanți și C. Panaitescu, I. Vistieru și L. Buia pentru intimată.

Curtea,

Asupra apelului făcut de G. M. Predescu, Ana Th. Dobrian și Maria Apostolescu-Valeanu, în contra sentinței No. 875/921, a Trib. Ilfov, Secția II a civilo-corecțională.

Având în vedere actele cauzei și dezvoltările orale.

Având în vedere că în discuție este acțiunea prin care Cezamia Predescu a chemat în judecată pe susnumiți, pentru a i se recun aște dreptul la o pătrime în plină proprietate din moșia Cepari, jud. Argeș,

acareturi și avere mobilă depe ea, ordonându-se partajarea, și să mai fie obligația a-i plăii lei 8000 pentru anul de doliu, lei 7000 ca alimente pe acelaș an, precum și lei 4000 cheltueli de înmormântarea soțului și lei 700 cheltueli făcute cu aplicarea sigiliilor și inventariul.

Că acțiunea este bazată pe motivul că reclamanta este văduvă fără avere și că defunctul său soț Al. Predescu, prin testamentul său olograf de la 4 Februarie 1917, a lăsat zisa moșie ca legat fratelui său G. Predescu, printr'o dispoziție care constituie o substituție fideicomisorie, dispoziție al cărei text este: «Las fratelui meu George Predescu, toată moșia ce am în comuna Cepari, județul Argeș, împreună cu toate acareturile și lucrurile mobile ce s'ar mai găsi acolo, ca s'o lase și el fiului său, neputând-o însă înstreina nici unul nici altul, leagănul familiei noastre».

Că, Tribunalul admitând acțiunea, pârâții au făcut apelul de față, iar în interval apelantul G. Predescu încetând din viață, figurează în locul său astăzi în instanță Iulia G. Predescu, ca moștenitoare, personal și în calitate de tutoare a minorului George, moștenitor al defunctului.

Că, motivele apelului sunt: 1) Rău Tribunalul a con-tatat că reclamanta ar fi văduvă săracă; 2) Greșit a găsit că e substituție fideicomisară; 3) Chiar dacă ar fi substituție fideicomisară, dispoziția nu e nulă în întregime, ci numai clauza contrară legii, aceia în favoarea substituitului, trebuie considerată ca inexistentă, menținându-se pentru legatar voința testatorului; 4) În ipoteza că dispoziția testamentară se anulează, urmează a se ține seama de testamentul anterior al defunctului, testament care în asemenea ipoteză rămâne în vigoare.

Având în vedere că motivele din sentința apelată, Curtea le găsește întemeiate, cu următoarele modificări.

Având în vedere că apelantele Ana Th. Dobrian și Maria Apostolescu-Valeanu au declarat în instanță că și retrag apelul în sensul de a se modifica considerentul prin care Tribunalul conchide la nulitatea întregului testament, adică și a celorlalte dispoziții care n'au caracter de substituție fideicomisorie.

Având în vedere că, în adevăr, testamentul, în afară de dispoziția cu privire la moșia Cepari mai conține și alte dispoziții de legate, astfel este dispoziția prin care defunctul lasă restul averii sale mobilă și imobiliară surorilor sale Ana Dobrian și Maria Apostolescu și aceluiaș frate al său G. Predescu.

Că, legea nu anulează decât dispoziția testamentară care constituie o substituție fideicomisorie, aceasta atât în privința intimatului, cât și a substituitului

iar nu și alte dispoziții de legate ce ar mai conține testamentul și care nefiind contrare legii, nu există rațiune să fie anulate (art. 303 codul civil).

Că, astfel fiind, în speță nu s'a cerut prin acțiune decât anularea dispoziției cu privire la moșia Cepari, nu anularea și a celorlalte dispoziții ale testamentului, prin urmare considerentul Tribunalului se rectifică în sensul că numai dispoziția de care e vorba se anulează.

Având în vedere că testamentul conține și o clauză prin care „acest testament anulează orice testamente anterioare“.

Că această clauză fiind validă, conform principiiului enunțat mai sus și ca atare urmând să aibă efect, rezultă că este nefondat motivul de apel cum că în ipoteza existenței substituției fideicomisori, ar urma ca să intre în vigoare testamentul anterior al defunctului.

Că, în ce privește celelalte chestiuni conținute în motivele de apel, ele sunt rezolvate prin considerentele Tribunalului, pe care cu excepția modificărilor expuse le adoptă.

Că, din cele zise, rezultă că apelul trebuie respins.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Sp. Popescu, respinge apelul.

Semnați: I. Coandă, I. Dimancea, Sp. Popescu.

TRIBUNALUL ILFOV, S. I com.

Audiența de la 8 Decembrie 1923

Președenția D-lui Ghinea Constandinescu, Judecător

Niculae Feher & C-nie cu Maria Costescu

PROBA OBLIGAȚIUNILOR. — INSCRIS AUTENTIC. — MODIFICAREA CONVENȚIUNII. — MATERIE COMERCIALĂ. — MARTORI. — INADMISIBILITATE. — ART. 1169, 1170, 1179, 1174 1177, 1191 C. CIVIL. SIMULAȚIUNE. — DOVADĂ. — PĂRȚI CONTRACTANTE. — «AYANT-CAUSE». — ACT SCRIS. — MARTORI. — INADMISIBILITATE.

1) Atunci când părțile într-o convențiune s'au înțeles pentru a determina prin înscris autentic raportul dintre ele, ori ce modificare, rectificare sau adogire în ce privește raportul încheiat, nu va putea fi făcută printr-o dovadă alta, de cât tot printr'un act scris și aceasta și în materie comercială, de oare ce părțile chiar în această materie pot conveni ca forma scrisă autentică să devie un clement esențial contractului, o condițiune de existență a obligațiunii și în care caz autenticitatea va atrage aceleași efecte ca și în civil în ce privește credința actului.

2) Intre părțile contractante și «ayant-cause» ai lor, simulațiunea unui act constatat printr'un înscris nu se va putea deduce de cât printr'un contra-înscris sau printr'un început de dovadă scrisă.

No. 856. — Respinsă ca nefundată opoziția făcută de firma Nicolae Feher & C-nie în contra sentinței acestui Tribunal cu No. 236/920 în proces cu Maria Costescu.

S'au ascultat D-nii avocați Sig. Speer pentru apelantă și C. Panaitescu pentru intimat.

Tribunalul,

Asupra opozițiunii făcută de firma comercială „Nicolae Feher & C-ie“ prin petițiunea înreg. la No. 27272 din 26 Mai 1920 în contra sentinței acestui tribunal cu No. 236 din 3 Mai 1920.

Având în vedere sus zisa sentință opozată, prin care s'a admis acțiunea intentată de Maria Costescu prin petițiunea înreg. la No. 42642 din 1 Septembrie 1919, în contra firmei „Nicolae Feher & C-ie“ cât și suplimentul de acțiune făcut de aceiași prin petițiunea înreg. la No. 48349 din 6 Octombrie 1919.

Având în vedere că din susținerile orale ale părților, din actele aflate la dosar precum și din concluziunile scrise depuse de ambele părți se constată în fapt cele ce urmează :

În anul 1917 la data de 27 Iunie, intervine între numita Maria Costescu în calitate de proprietară vânzătoare și firma „Nicolae Feher & C-ie“ în calitate de cumpărătoare, un contract de vânzare spre tăere a pădurei Buciumeni, din Jud. Ilfov plasa Snagov. Acest contract printre clauzele sale conținea anumite obligațiuni pentru firma cumpărătoare și condițiuni de exploatarea a cărei nerespectare atrăgea pentru aceasta oare cari sancțiuni. Firma cumpărătoare neîndeplinind obligațiunile sale contractuale, provoacă din partea vânzătoarei Maria Costescu, o cerere adresată acestui tribunal conf. dispozițiilor art. 66 pr. c. pentru admiterea unei expertize care să constate modul cum sus numita firmă, respectase obligațiunile sale contractuale cu ocaziunea exploatărei, cerere care este admisă.

În actul de expertiză dresat în cauză la 5 August 1919 de către Inginerul C. Panaitescu se constată că firma cumpărătoare „Nicolae Feher & C-ie“ prin modul de explatare al pădurei vândute, a cauzat daune vânzătoarei Maria Costescu în valoare de lei 377,850.

În baza acestei expertize se introduce acțiunea în contra firmei cumpărătoare.

Ordonându-se de tribunal un supliment de expertiză, de către același expert se constată prin actul dresat la 30 Octombrie 1919, că s'au mai cauzat daune cu ocaziunea acestei exploatări de către firma cumpărătoare, în valoare de lei 91,600.

Se constată deci că prin modul de exploatare al acestei păduri, firma cumpărătoare nerespectându-și obligațiunile sale contractuale a provocat daune vânzătoarei.

În ședința dela 3 Mai 1920, în lipsa firmei pârâte, tribunalul în baza actelor de expertiză aflate la dosar, admite acțiunea intentată de reclamanta Maria Cos-

tescu, condamnând firma pârâtă la plata sumei de 469.400 lei și cheltueli,

În opoziția făcută de firma pârâtă prin jurnalul No. 2453 din 3 Martie 1921, tribunalul, ordonă o nouă expertiză în cauză, la care expertiză firma oponentă nu se opune, stabilindu-se precis punctele care urmau a se examina de expert, se numește expert inginerul M. Drăcea.

Inginerul M. Drăcea, prin actul de expertiză dresat la 1 Iulie 1921 constată că reclamanta vânzătoare Maria Costescu este în drept a cere despăgubiri pentru daunele cauzate în exploatarea pădurei de către firma cumpărătoare, prin nerespectarea obligațiilor contractuale care se ridică la un total însumând 399.200 lei.

Prin jurnalul No. 8275 din 26 Iunie 1922, tribunalul în urma cererii exprese făcută de firma oponentă, ordonă efectuarea în cauză a unui supliment de expertiză numind același expert.

Prin suplimentul de expertiză dresat de inginerul M. Drăcea la data de 5 Iunie 1923 care nu este de cât o explicație și o completare a primei expertize reese în mod indubitabil că firma oponentă prin modul de exploatare al pădurei a cauzat daune vânzătoarei Maria Costescu.

Având în vedere că firma oponentă în apărare a susținut cele ce urmează :

1) Că în acest contract încheiat cu vânzătoarea Maria Costescu nu a avut de cât un rol de „prête-nom“; adevăratul cumpărător fiind o altă persoană și executarea contractului făcându-se de această persoană ;

2) Că contractul intervenit între vânzătoare și firma oponentă, era nul în baza legii din 4 Decembrie 1916 și a decretului-lege cu No. 2790 din 15 August 1916, unul din mandatarii firmei cumpărătoare care a semnat contractul, fiind supus inamic ;

3) În cazul când ar exista daune, nu poate fi răspunzătoare decât în limita câștigului realizat.

4) Admiterea probei cu martori spre a dovedi punctele 1 și 2 și a unui supliment de expertiză care să completeze și lămurească expertizele făcute și aflate la dosar.

Asupra punctelor 1—2 și 4 :

Considerând că între părți, adică între vânzătoarea Maria Costescu, și firma cumpărătoare „Niculae Feuer & C-ie“ s'a încheiat un contract de vânzare spre tăere al pădurii Buciumeni din Jud, Ilfov, act intervenit cu forma autentică în fața acestui tribunal.

Considerând că forța probantă a unui înscris autentic prezintă din două puncte de vedere o garanție mai mare de cât a unui înscris sub semnătură privată : înscrisul autentic face probă deplină de autenticitatea sa și această dovadă nu poate fi înlăturată de cât pe calea faptului ; înscrisul autentic face credință ca atare în

privitynța faptelor care sunt constatate personal și pe care avea căderea de a le constata acei care a instrumentat.

Considerând că înscrisul autentic face dovadă nu numai a raportului pentru constatarea căruia s'a încheiat înscrisul, dar și a faptelor și actelor juridice care sunt menționate în înscris, fie chiar în mod enunțiativ, întru cât aceste fapte sau acte sunt în raport direct cu raportul constatat.

Considerând că ceea ce caracterizează caracterul mărturisii conținute într'un astfel de înscris este faptul că în intențiunea părților între care a intervenit înscrisul, acesta este menit a fi oglinda exactă, completă și fidelă a raportului care s'a încheiat.

Considerând că astfel fiind, urmează ca în raporturile dintre părțile contractante, o modificare, o rectificare sau o adăogire la mărturisirile conținute într'un atare înscris preconstituit, nu se poate dovedi decât tot prin înscris sau cel puțin printr'un început de dovadă scrisă și aceasta în limitele dispozițiilor art. 1173 al. I, 1174—1176—1191 al. II cod civil.

În consecință deci rezultă că faptul, că părțile s'au înțeles pentru a determina prin înscris raportul pe care l'au încheiat exclude în intențiunea lor și în raporturile lor reciproce posibilitatea de a modifica, rectifica și adăoga ceva printr'o dovadă alta de cât înscrisul, la mărturisirile preconstituite prin înscris. Acest principiu aplicându-se atât părților contractante cât și la „ayant-cause“ ai lor.

Considerând că astfel fiind, ca o concluziune a principiilor mai sus expuse, reese că firma „Niculae Feuer & C-ie“ are și își păstrează calitatea de cumpărătoare exclusivă a pădurei vândute spre tăere de vânzătoarea Maria Costescu, actul de vânzare intervenit între părți cu această ocaziune și autentificat, fiind oglinda fidelă a acestei situațiuni, deci firma oponentă nu a avut calitatea de „prête-nom“.

Considerând că tot o consecință a principiilor de mai sus este faptul că între părțile contractante și „ayant-cause“ ai lor, simulațiunea unui act constatat printr'un înscris nu se va putea dovedi decât printr'un contra-înscris sau printr'un început de dovadă scrisă, care între părțile între care s'a încheiat un act simulat are menirea convențională de a constitui o mărturisire preconstituită despre adevăr, bine înțeles aceasta în limitele dispozițiilor art. 117—1172—1173 și 1174 cod civil.

În consecință, în speță neexistând o atare dovadă, firma „Niculae Feuer & C-ie“ în calitate de cumpărătoare rămâne singură obligată de nerespectarea clauzelor contractuale.

Considerând că cu toate că ne găsim în materie co-

mercială, aceste principii rămân aceleași, fiind imuabile de oare ce în materie comercială părțile pot conveni ca forma scrisă autentică să devie un element esențial contractului, o condițiune de existență a obligațiunei. în care caz autenticitatea va atrage aceleași efecte ca și în civil în ce privește credința actului.

Considerând că în speță contractul a fost complet executat de firma oponentă „Niculae Feher & C-ie” în mod efectiv și integral.

Considerând că de câte ori un act de voință este recunoscut ca nul, toate raporturile care s'au produs de fapt prin puterea acestui act de voință, sunt și rămân juridicește neavenite și fără tărie, ceea ce implică pentru persoanele care au profitat de urmările actului recunoscut nul, obligațiunea de a face să dispară urmările actului, și de a restabili lucrurile în starea dinainte ca și când actul de voință nu s'ar fi produs ;

Considerând că astăzi nu mai poate interesa pe tribunal dacă contractul era nul prin faptul că unul din mandatarii firmei oponente care a iscălit contractul de vânzare, ar fi fost supus inamic, de oare ce anula-rea contractului care necesită în mod imperios ce avea ca efect conform principiilor de mai sus repunerea părților în situațiunea anterioară contactului, astăzi nu mai poate avea acest efect atunci când una din părți a executat efectiv, integral și fără posibilitate de revenire acest contract, iar repunerea în situațiunea anterioară contractului fiind imposibilă ;

Considerând că în speță astăzi nu interesează decât daunele produse cu ocaziunea acestei executări reale, efective și integrale a contractului.

Considerând că în speță se constată că firma oponentă s'a comportat întocmai ca titulară a acestui contract cedând cu contracte în regulă, la rândul său, exploatarea pădurei ;

Considerând că astfel fiind, firma oponentă a realizat întreg profitul în calitatea sa de cumpărătoare din acest contract.

Considerând că proba cu martori cerută în speță de firma oponentă spre a dovedi în contra actului autentic, nu poate fi admisibilă de oare ce în contra și peste actul autentic conform principiilor de mai sus nu se poate admite dovada cu martori.

Considerând că de asemenea proba cu martori cerută de aceiași firmă spre a dovedi punctul 2 nu poate fi admisibilă de oare ce naționalitatea nu se poate dovedi cu martori decât în anume cazuri și apoi în speță nu interesează.

Considerând de asemenea că suplimentul de expertiză cerut în speță de firma oponentă devine inutil și este cerut numai cu spirit șicanatoriu pentru a întârzia soluția de dat, care nu poate fi decât respingerea opoziției de față.

Pentru motivul că din expertizele făcute în cauză atât de inginerul C. Petrescu cât și de inginerul M. Drăcea, se arată în mod lămurit că firma „Niculae Feher & C-ie” prin modul de exploatare al pădurei Buciumeni, nerespectând clauzele contractuale de la punctele VI și VII din contractul de vânzare spre tăere intervenit cu vânzătoarea Maria Costescu, asupra acestei păduri, adică în cursul exploatărei tăind un număr de 3520 arbori de rezervă și 940 arbori de limită și hotar.

care prin contract era obligată ai respecta predându-i în ființă vânzătoarei la terminarea exploatărei și evaluată prin contract la 60 lei arborele de rezervă și 200 lei arborele de limită și hotar, a cauzat acesteia din urmă prin culpa sa daune evaluate de expert în mod amănunțit.

Asupra punctului 3 .

Considerând că firma cumpărătoare „Niculae Feher & C-ie” având această calitate față de vânzătoarea Maria Costescu, este singură obligată de nerespectarea obligațiunilor sale contractuale, și că prin daunele cauzate cu ocaziunea exploatărei pădurei se găsește în culpă față de vânzătoare și deci singura obligată la reparațiunea acestor daune, aceasta în baza principiuului că neexecutarea sau executarea imperfectă, defectuasă sau târzie a obligațiuni sau obligațiunilor isvorând din contract, determinând coprinsul contractului și natura și întinderea obligațiunilor care derivă din el, determină implicit și existența și întinderea culpei imputabile uneia sau alteia din părțile contractante, obligațiunea de desdaunare corespunzând cu reparațiunea pagubei suferite și având caracterul compensatoriu.

Concluzie.

Considerând că astfel fiind urmează a respinge opoziția făcută de firma „Niculae Feher & C-ie”, menținând în totul sentința acestui tribunal prin care s'a admis acțiunea intentată de Maria Costescu în contra firmei oponente.

Văzând și cererea de cheltueli de judecată făcută de intimata Maria Costescu, tribunalul apreciind le fixează la 10,000 lei.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Judecător supleant Raul Mărgăritescu, respinge ca nefondată opoziția.

Semnați : Ghinea Constantinescu, R. Mărgăritescu.

Judecătoria ocolului 2 Câmpulung-Muscel

Carte de judecată civilă.

Audiența de la 11 Mai 1925

Președenția D-lui C. S. Ballan, judecător-Președinte

Soții N. G. Staicu Soare cu Daniel Moise Soare

VÂNZARE CU OBLIGAȚIE DE ÎNTRETINERE. — CONTRAGT NENUMIT. — DEOSEBIRE DE RENTĂ VIAGERĂ. — NEÎNDEPLINIREA OBLIGAȚIUNELOR LUATE DE DOBÂNDITOR. — DREPT DE REZILIEREA CONTRACTULUI DUPĂ NORMELE DIN DREPTUL COMUN. — ART. 962, 969 1020 și 1021 C. CIV. VÂNZAREA LUCRULUI ALTUIA. — CONVENȚIE. — RADICALIMENTE NULĂ, LIPSĂ DE CAUZĂ.

1) Contractul prin care o parte instreinează un bun al său, în schimbul obligațiunei luată de dobânditor, de a-l întreține, e un contract nenumit, — care, la francezi, are denumirea improprie de «bail à nourriture».

Acest contract se apropie de cel de rentă viageră, se deosebete însă de el pentru că creiază o obligațiune de a face strict personală,

care nu poate fi cedată,—iar nu una de a da și care poate fi transmisă altuia.

Prin urmare, acestor contracte nu li se pot aplica dispozițiunile speciale relative la rentă, pentru cazul de neplată, ci cele din dreptul comun, — admitându-se, deci, rezilierea după principiile generale de drept, în cazul când dobânditorul nu și îndeplinește obligația.

2) Vânzarea lucrului altuia, în legislația noastră, ca și la francezi, este nulă, în sensul de inexistentă, pentru lipsă de cauză.

Judecata.

Asupra prezentelor acțiuni civile conexate, reg. No. 5171 și 5172 din 1924 intentate de reclamantii soți N. I. G. Staicu Soare și soția sa Sanda din comuna Rucăr, contra părâților Daniel Moise Soare și soției acestuia Ecaterina, tot din Rucăr prin care se cere : rezilierea și anularea actului de vânzare aut. Trib. Muscel la No. 1249 din 1921 și tr. No. 3722 din 1921, act intervenit între reclamantii soți și părâți și se mai cere și rezilierea și anularea actului de vânzare aut. No. 1435 din 1923 și tr. No. 3575 din 1923 la trib. Muscel, act intervenit între același reclamant și părâți menționați mai sus, prin care acte, prin cel din 1921, soții reclamantii împreună iar prin cel din 1923 reclamantul singur numai, vinde cu 5000 lei aceluiași părâți aceeași avere imobiliară, arătată în cele 5 puncte din actele de mai sus, avere situată în comuna Rucăr, cu clauza expresă că, cumpărătorii să intre în stăpânirea averei după încetarea vânzătorilor din viață și cu obligația din partea cumpărătorilor să locuiască împreună cu vânzătorii în aceeași casă să îi îngrijească la vreme de bătrânețe și să le procure cele necesare existenței lor ;

A) În ce privește rezilierea primului act de vânzare din 1921 : Având în vedere toate actele dela dosar, debaterile urmate și declarațiile martorilor Tinia Scânteie, cantonier D. Iancu Ochi și a șefului de post jand. Iancu Fotă, ascuțați sub prestare de jurământ, din care se constată în fapt că dobânditorii imobilelor nu și-au îndeplinit întru nimic obligațiunile lor, luate prin actul de vânzare dela 1921. (Urmează considerațiunile de fapt, care reese din declarațiunile martorilor, cari nu se mai reproduc).

Având în vedere că, părâții, în apărare, cu martorii propuși, nu au făcut dovada că și-au îndeplinit obligațiunile lor ;

În drept : Având în vedere că, contractul prin care o parte înstreinează un bun al său în schimbul obliga-

țiunei luate de dobânditor de a sta cu el, a-l îngriji și a-l ajuta, la caz de nevoie, este un contract nenumit, căruia, în Franța în mod impropriu i se zice „*baile à nourriture*“ ;

Că, acest contract se apropie puțin de cel de rentă viageră, se deosebete însă de el, pentru că creiază o obligațiune de a face strict personală, care nu poate fi cedată și, ca atare, și acestor contracte li se vor aplica principiile generale de drept comun, deci, și pentru acestea se va admite rezilierea convenției în cazul când dobânditorul nu și îndeplinește obligația sa. (Cas I. D. 444 din 4 Maiu 1923) ;

Că, în speță, părâții făcându-se vinovați că nu și-au îndeplinit obligația luată prin contract, clauza rezolutorie — prevăzută de art. 1020 c. civil — devine operantă și contractul de vânzare (din 1921) urmează, deci, a fi reziliat ;

Dar, părâta, prevalându-se de textul art. 1091 c. civ. și — recunoscând astfel în parte, că e în culpă — a cerut ca judecata să-i acorde un termen pentru a și îndeplini obligațiunile luate ;

Având în vedere circumstanțele în urma cărora părâta cere azi un asemenea termen de grație, — după ce l-a dat afară din casă pe bătrânul reclamant, punându-i lacăt la ușă și, după ce a tras în el și cu focuri de armă, lovindu-l în 4 locuri în cap; a se mai acorda unei asemenea părâte un termen de grație pentru a și executa obligațiile, — ar fi a expune pe bătrânii reclamantii la nouă și grozave chinuri din partea ingrăților părâți :

Că, deci, un astfel de termen de grație nemeritând a se acorda părâtei, — contractul de vânzare din 1921 urmează a fi reziliat; pe motivul că părâta nu și-a îndeplinit obligațiunile luate prin acel contract ;

B) În ce privește acțiunea în anularea celui de al doilea act de vânzare — din 1923 — prin care același vânzător, reclamantul, vinde soților părâți aceeași avere ce tot el — și soția sa — le-o mai vânduse odată în 1921 — cu actul de vânzare menționat mai sus, — această a doua vânzare a aceleiași averi, ce nu mai era proprietatea vânzătorului încă dela 1921, e o vânzare a lucrului altuia (care, și la noi și la francezi e un act nul, în sensul de inexistent, pentru lipsă de cauză ;

Că, astfel fiind și acest al doilea act de vânzare urmează a fi declarat nul, ca lipsit de cauză:

Pentru aceste motive, admite, etc.

Judecător- Președinte, C. S. Ballan